

Uttalelser fra IKFFs landsmøte 2021

1. Atomkraft redder ikke klimaet. *Åse Berg og Eva Fidjestøl*
2. Diplomati må stoppa den farlege militære opptrappinga i nord.
Ingegerd Austbø.
3. Forsvar asylretten *Audgunn Oltedal og Berit Åsen*
4. Åpent brev til Monica Meland! Papirløse asylsøkere må få amnesti nå. *Kari Nes*
5. Hent heim barn og vaksne *Audgunn Oltedal*
6. Kriminalisering av krig. *Bente Muller, forfatter og nyinnmeldt medlem*
7. Militæret må med i klimarekneskapen. *Ingegerd Austbø*
8. Nei til amerikanske bombefly på norsk jord *Ingegerd Austbø*
9. Ta til motmæle Erna Solberg! Om Assange. *Audgunn Oltedal og Åse Møller-Hansen*
10. Tilbakeslag for kvinners rettigheter i Europa – Istanbulkonvensjonen *Kari Nes*
11. Nato på kollisjonskurs med FN *Åse Møller-Hansen*
12. Økt militarisering i nord truer Norges sikkerhet *Liss Scanke*
13. Fornybar energi utkonkurrerer atomkraft *Susanne Urban*

1. Atomkraft redder ikke klimaet.

Å redusere den globale oppvarmingen og redde miljøet på jorda, er et spørsmål om overlevelse for millioner av mennesker. Det er en kamp mot klokka.

Flere hevder nå at atomkraft kan være en del av løsningen. Stadig ser vi innlegg i media fra grupper og enkeltpersoner som taler varmt for at Norge må satse på atomkraft. Men det løser ikke verdens energi- og klimakrise, som blant andre Bill Gates hevder.

De fleste ser bare isolert på atomkraftverkene i drift, kraftverk som har minimale utslipp av CO₂. Men skal en vurdere atomkraft, må en ta med hele produksjonskjeden fra gruvedrift til endelig sluttlagring av avfallet.

Urangruvedrifta skjer stort sett i land med elendige forhold for arbeiderne. Virksomheten har konsekvenser for arbeidernes helse og for miljøet. Forbruket av vann og energi er stort, og vann og omgivelser blir forurenset. Siden gruvene ligger langt fra der uranet videre skal bearbeides kreves det transport. Det er færre anrikningsanlegg og brenselabriker enn kraftverk, så også her er det stort behov for transport.

Å bygge atomkraftverk er både tidkrevende og dyrt. Det er høyteknologi som krever store mengder stål og betong, industriell og økonomisk infrastruktur. 1/3 av brenselstavene må skiftes hvert år. De er sterkt radioaktive og må spesiallagres før de deponeres direkte eller sendes til gjenvinningsanlegg. Gjenvinningsprosessen er farlig og gir mye større radioaktive utslipp til luft og vann enn en atomreaktor. Prosessen er kostbar og kan gi materiale til atomvåpen.

De mest vanlige atomreaktorene i dag har en levetid på 30–40 år. Flere land har vedtatt å legge ned noen reaktorer, mens de forlenger levetiden til andre. Livsforlenging er dyrt. Når en reaktor stenges, er det dyrt og krever mye energi å rive den. Deler av avfallet er så radioaktivt at det må spesialbehandles og lagres i sikre deponi. I mange år har flere land arbeidet med planer om lagring av det farlige avfallet, avfall som vil være radioaktivt og må sikres i flere hundre tusen år. Ingen land har funnet endelig løsning på lagring av dette avfallet, selv om Sverige, Finland og Frankrike har konkrete planer.

Norge med sine stengte 4 små forskningsreaktorer, har startet å planlegge nedbygging av anleggene og lagring av det radioaktive avfallet. Oppryddingsarbeidet er kostnadsberegnet til 21 mrd. kroner. Arbeidet vil kunne pågå i 50–60 år. Norge har bare 17 tonn brukt brensel, mens land som har satset på atomkraft, har tusenvis av tonn.

De siste årene har vist at klimaendringer kan ha negativ virkning på drift av atomreaktorer. Under varmebølgene i Frankrike sommeren 2003 og 2018 måtte et titalls reaktorer redusere kapasiteten og stenge ned i perioder siden kjølevannet hadde for høy temperatur.

Covid-19 har gitt oss et nytt argument mot atomkraft. Det er den første pandemien som direkte og påviselig har påvirket atomindustrien. Sikkerhetsrutiner blir vanskeligere eller umulige i en periode med pandemi. Rosatom i Russland har rapportert om 4500 syke i den nukleære arbeidsstokken, EDF i Frankrike om ca. 600 syke. I USA ble det meldt om 200–300 syke ved en reaktor under innlasting av nytt brensel. Mange tester, vedlikehold og reparasjoner har blitt kansellert eller utført under usikre forhold på grunn av Covid-19. Arbeidsgrupper av spesialtrente folk for spesielle oppgaver er vanskelig å erstatte. Effekten av dette kan vise seg i tiden som kommer.

Dersom det skjer ulykker ved atomkraftverk, enten menneskeskapte eller på grunn av naturkatastrofer, kan konsekvensene bli katastrofale.

Vi oppfordrer alle som promoterer atomkraft som klimaløsning til å sette seg bedre inn i atomkraftens livsløp, fra urangruver til lagring av avfall.

Åse Berg Eva Fidjestøl

2. Diplomati må stoppa den farlege, militære opptrappinga i nord.

WILPF/IKFF (Internasjonal kvinneliga for fred og frihet) meiner at ein må arbeida for å løysa konflikhtar med fredelege middel. Krigar skaper fleire problem enn dei løyser, og dei går alltid ut over uskuldige.

I århundre har det vore fredeleg sameksistens og samarbeid mellom folk i grenseområda i nord. På statleg nivå har Russland og Norge i fleire år samarbeidd godt om fiskeressursane i nord. Det er viktig å føra vidare det fredelege samarbeidet. IKFF arrangerte såleis eit seminar i 2020 under mottoet «Naboer som venner, ikke fiender», og har planar om eit nytt seminar i 2021.

I kontrast til dette foregår det i dag ei storstilla militær opptrapping i nord. Det er uttrykk for den sterke rivaliseringa mellom USA og Russland, som viser liten vilje til å ta i bruk fredelege middel. Som NATO-medlem blir Norge drege med i dette. Militære skip og fly frå NATO har operert nær Kola-halvøya, som er militært svært viktig for Russland. Norske F-16 og F-35-fly har eskortert amerikanske bombefly på tokt over

Barentshavet, og den norske fregatten Thor Heyerdal har eskortert US Ross inn i russisk økonomisk sone. Tilsvarende har Russland hatt militærøvingar langt vest, utanfor norske-kysten. Situasjonen er svært spent. Når skip og fly frå dei to motpartane operere så nær kvarandre, kan det fort oppstå farlege situasjonar, som kan vera vanskelege å handtera fornuftig.

Tormod Heier, oberstløytnant og professor ved Forsvarets Høyskole har i mange artiklar, intervju og avisinnlegg advart mot denne utviklinga, og han har oppfordra til å arbeida for å skapa tillit og avspenning. Han er ikkje aleine om bekymringa.

Ståle Ulriksen, forskar ved sjøkrigsskulen er redd for at me er komne inn i ein farleg spiral. «For hvert grep vi tar for å føle oss trygge, vil russerne føle seg mindre trygge, og omvendt», seier han (NRK Nord-Norge, 21/2) Ein annan som også uttrykkjer sterk uro over utviklinga, er Oddmund Hammerstad, tidlegare statssekretær (H) i Forsvarsdepartementet. I ein artikkel i ND nordnorsk debatt under overskrifta «Hvor ble det av diplomatiet?» skriv han om forsvarspolitik, omlegginga av det norske forsvaret og om den aukande spenninga i nord. Han fryktar at det heile kan koma ut av kontroll. Eskaleringa kan få «sin egen dynamiske logikk», skriv han. Det kan enda med at dei involverte partane ikkje lenger respekterer internasjonale reglar og militær «code of conduct».

Desse tre veit kva dei snakkar om. For å unngå at det verste skjer, må styresmaktene, spesielt Regjeringa, lytta til dei og arbeid for å få NATO-landa til å satsa stort på diplomatiet så forhandlingar kan «snu skuta».

Ingegerd Austbø

3. Forsvar asylretten

FN er et av de viktigste redskapene verdenssamfunnet har for å hindre krig og ivareta humanitet og rettferdighet. Norge er medlem av FNs sikkerhetsråd i 2021-2022, og er forpliktet på å bidra i arbeidet for å styrke FN i den viktige rollen FN har i verden.

I Norge har asylsøkere og flyktninger i dag ikke den rettssikkerhet de har krav på. Barn og familier kastes ut. Midlertidighet ødelegger framtida for unge asylsøkere. De menneskerettigheter som skal gjelde for alle i dette landet, gjelder ikke for papirløse. Norge får kritikk fra ulike FN-organ og blir bedt om å ivareta menneskerettighetene og flyktningkonvensjonens krav på en bedre måte enn det som gjøres i dag. Norge har sluttet seg til menneskerettighetskonvensjoner, og innarbeidet de fleste i vårt nasjonale lovverk. Likevel tar Norge forbehold, og hevder ofte at

innvandringshensyn trumfer menneskerettskonvensjoner, som barnekonvensjonen og retten til familie. Slik ser vi et sprik mellom det vårt land har forpliktet seg til å gjøre, og den politikk som føres.

Etter asylforliket i 2015 har innvandringspolitiske hensyn stadig mer trumfet asylsøkeres menneskeretter og rettssikkerhet.

Skal Norge ivareta sine internasjonale forpliktelser og de menneskeretter som er innskrevet i lover og grunnlov, kan ikke innvandringspolitiske hensyn være overordnet krav til menneskerettigheter og rettssikkerhet.

Som medlem av FNs sikkerhetsråd har Norge et medansvar for å sikre at de regler og konvensjoner som FN bygger på og arbeider for å ivareta, blir fulgt. I asyl- og flyktningpolitikken står Norges troverdighet på spill. Spriket mellom den politikk Norge i dag fører, og de avtaler og prinsipper Norge har forpliktet seg til å følge, er blitt for stor.

Når det nye Stortinget møtest etter valget 13.september, blir det en viktig oppgave å utvikle nye regler og bedre praksis på flere områder i asylpolitikken:

Grunnlovfeste retten til å søke asyl ved ankomst til Norge.

Amnesti for lengeværende ureturnerbare asylsøkere. Iverksette det begrensede engangsamnestiet og utvide det til å omfatte flere.

Sikre helsehjelp til papirløse og lengeværende ureturnerbare.

Sikre retten til familie ved å bedre regelverket for familiegjenforening og møte UNCHR krav om å følge flyktningkonvensjonens krav til familiegjenforening.

NOAS krav til rettssikkerhet gjennom en endring i UNE, personlig frammøte og på sikt uavhengig domstol for klagebehandling på asylavslag.

Sikre enslige mindreårige forsvarlig omsorg i mottak i regi av barnevernet, og opphør av midlertidighet etter bosetting.

Audgunn Olteidal.

4. Åpent brev til Monica Meland

Hiwot Sinna Meleka, opprinnelig fra Etiopia, har vært 19 år i Norge og har fått endelig avslag på sin asylsøknad (Vårt Land 06.12.20). Hun er blitt flyttet fra asylmottak til asylmottak, og før jul til Vinstra mottak. Der ble hun smittet av Covid 19 og innlagt på sykehus; hun er 65 år og i risikograppa pga. alder og underliggende helseproblemer. Hiwot er i målgruppa for det bebudede amnestiet eller «engangsløsningen» for ureturnerbare papirløse asylsøkere. Men hvor blir amnestiet av?

IKFF er blant dem som gjentatte ganger har tatt opp situasjonen for denne gruppa mennesker, ei lita gruppe som lever på eksistensminimum, uten rett til å arbeide, utdanne seg, stifte familie eller få helsehjelp ut over akutthjelp – rettigheter som er

nedfelt i menneskerettighetene og i norsk lov. Hvordan kan vi være bekjent av denne inhumane behandlingen? Hiwot var i arbeid, men måtte slutte når hun fikk avslag på asylsøknaden.

I Granavoldenerklæringen for over *to år siden* lovet regjeringen å legge til rette for en engangsløsning for eldre ureturnerbare asylsøkere som har bodd lenge i Norge. For vel *ett år siden* ble en forskriftsendring om «engangsløsning» foreslått og sendt ut på høring: «Ureturnerbare asylsøkere, som har samlet alder og oppholdstid i Norge på minst 65 år kan få opphold i Norge. Oppholdstiden må være minst 16 år.» Men enda har intet skjedd med forslaget. Koronaepidemien er departementets begrunnelse for at iverksettelse har tatt så lang tid, en epidemi som nettopp forverrer situasjonen for de papirløse. Ordningen må iverksettes snarest!

Når dét er sagt, er det pga. de strenge kriteriene i forslaget svært få av dem som ordningen er ment å dekke, som faktisk har mulighet til å få amnesti. Det må være verdens minste amnesti, ifølge Rune Berglund Steen på Antirasistisk senter! (Seminar 04.03.21). Kriteriene for tildeling av opphold må utvides betydelig. Gjenreis humaniteten! Papirløse asylsøkere må få amnesti nå.

Kari Nes IKFF Innlandet og Jorunn Karin, IKFF Stavanger Aftenposten

5. Hent heim barn og vaksne.

Fire veker i mars 2021 sto ein norsk statsborgar i retten i Oslo Tinghus tiltalt for å ha deltatt i terrororganisasjonen Den Islamske stat (IS).

Rettsaka viser rettsida av vårt samfunnssystem.

Blir ho som er tiltalt dømt, skal ho sone straffa, og få den hjelp velferdssamfunnet kan gje til å skape seg eit godt liv for seg og sine.

Rettsstatens prinsipp skal trumfe dei kjensler av sinne og forakt som kan blusse opp i eit samfunn når borgarar er på kollisjonskurs med grunnleggjande normer for rett og galt.

Slik ynskjer vi det skal vere. Det er rettsida.

Det regjeringa gjer, viser mest fram vrangsida i vårt samfunn. Å gjere lite eller ingen ingen ting er og å handle. Det er ikkje godt nok å seie at dei som greier å oppsøke ein norsk ambassade skal få hjelp til å kome heim. Eller å seie at ein vil ha barna heim, men ikkje foreldra. Det held ikkje.

Når ei mor, ein far, eit barn er norske statsborgarar, har dei rett til å kome til det landet der dei er statsborgarar.

I andre saker der norske statsbogarar har stelt seg ille, har regjeringa gått den andre mila for å få dei heim. Vi ber regjeringa gjere det same her.

IKFF ber regjeringa aktivt leggje til rette for at norske statsborgarar som har støtta IS, Den Islamske stat, og som ynskjer å reise til Noreg, blir henta til Noreg.

Audgunn Oltedal

6. Kriminalisering av krig

IKFF arbeider for å styrke det internasjonale forbudet mot atomvåpen.

En videre utvikling i samme preventive spor, vil være å arbeide for en internasjonal kriminalisering av krig.

Det vil også innebære kriminalisering av eksport av våpen.

Kvinner over hele verden vil kunne samles om å kreve dette av sine nasjonale myndigheter.

Vi utgjør halvparten av Jordas befolkning. Vi er alle barns mødre. Vi har stor makt hvis vi står sammen.

Bente Müller

Medlem Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, IKFF

7. Militæret må med i klimarekneskapen.

Då Erna Solberg talte til Tryggingrådet 23. februar, oppfordra ho Russland og Kina til samarbeid om klima og ressursar i Arktis. President Biden hadde tidlegare sett klima og meir bruk av diplomati høgt på handlingsplanen. Dette er positivt. Men då må det vera verkeleg diplomati, ikkje «kanonbåt-diplomati». Dagen før Solbergs tale blei fire amerikanske B-1B bombefly utplasserte på Ørlandet flystasjon. Russlands reaksjon var – ikkje uventa- trugande og svært negativ.

Nyleg vart det lagt fram ein rapport om is-smeltinga i Arktis, der Forsvarsdepartementet var ein av bidragsytarane. Der er dei urolege for eventuelle negative konsekvensar for forsvaret av Norge. Då er det paradoksalt at militærvæsenet står for ein stor del av CO₂-utsleppa, men er likevel ikkje med i klimarekneskapen. Det fekk USA forhindra på Kyoto-møtet i 1997.

USAs forsvarsdepartement er den institusjonen i verda som har det største karbon-fotavtrykket. Pentagon stod i 2017 for 70% av USAs utslepp av klimagassar (CIA World Fact Book) og brukte dagleg meir olje enn 175 land til saman. F-16 bombeflyet brukar 3406 liter drivstoff i timen. Det tilsvarer det ein gjennomsnitt amerikansk bilist brukar på 3 år. Dei nye F-35 flya er endå «tørstare»; dei brukar om lag dobbelt så mykje. Det amerikanske B-1B bombeflyet, som nå er utstasjonert på Ørlandet, brukar 13 959 liter i timen. Fartøy som held seg på jorda, er mindre

«kravstore», men 21 liter på mila, som beltevogna leopard 2A4 brukar, er heller ikkje lite. I tillegg til stort oljeforbruk når militære farkostar er i bruk, til havs, til lands og i lufta, kjem store mengder som går med i produksjonen.

Konsekvensane av global oppvarming er merkbar på ulike måtar og i ulik grad over alt på jorda, og mange politikar er svært opptekne av det. Men når det gjeld militærets utslepp, snur ein helst det døve øyret til. Det er truleg fordi våpenlobbyen er så sterk.

Militærvesenet står for eit meiningslaust, farleg og skadeleg forbruk av olje og andre ressursar- og skade på miljø og klima.

For å få ned klimagass-utsleppa frå militærvesenet, må det med i klimarekneskapen, og det må nedrusting til. USA/NATO er desidert overlegen Russland når det gjeld økonomi og militær makt. Derfor bør USA/NATO ta «det første steget» på vegen mot forhandlingar og nedrusting.

Ingegerd Austbø.

8. Nei til amerikanske basar og bombefly på norsk jord.

For småstaten Norge er det viktig med eit godt forhold til vår store nabo i aust. Derfor vedtok Gerhardsen-regjeringa den såkalla «base-erklæringa» då Norge gjekk inn i NATO i 1949. Ein ville ikkje provosera Sovjet. Derfor vart det bestemt at Norge ikkje skulle tillata utanlandske basar og atom-våpen i landet i fredstid. Dessutan var det militære nærveret relativt lite i Finnmark. Denne politikken vart følgt av skiftande regjeringar under den (første) kalde krigen.

Dagens regjering vil gjerne ha oss til å tru at desse prinsippa gjeld ennå. Men dei er blitt avvikla «i det stille», utan offentleg debatt. I i gjeldande langtidsplan for forsvaret står det at forsvarets hovudoppgåve er avskrekking. I praksis skjer denne avskrekkinga ved hjelp av NATO, spesielt USA. I fjellhallar i Trøndelag har USA stor lager av militært utstyr. I tillegg har militære styrkar frå NATO-land vore oftare i Norge i seinare år, t.d. i form av store militærøvingar med mange tusen deltakarar. Allierte atomdrivne u-båtar operer langs norske-kysten og den militære aktiviteten i nord har auka, i Barentshavet og Norskehavet. Russland har også auka sin aktivitet, så ein kan koma svært nær motpartens skip/fly. Tormod Heier, professor ved Forsvarets Høyskole, peikar på at varslingstida blir kortare, noko som kan føra til farlege situasjonar fordi ein mistolkar fienden. Me har ein ny kald krig, meiner han.

Den 22.februar fekk me nok eit avskrekkingmiddel, Då vart nemleg4 amerikanske B- 1B Lancers bombefly utplasserte på Ørlandet. Flya blir kalla «heavy bombers» og kan ta med 34 tonn bomber for kvar tur. Flya skal utstyrast til å bera langtrekkande missilar .Desse kan nok nå Kola-halvøya, der Russlands største marine-base er, ikkje minst for u-båtar. Sett frå russisk side må det derfor verka svært provoserande at slike fly er utplasserte så nær . I fjor

var to slike fly på tokt over Sverige, som i praksis er assosiert medlem av NATO. USA Air Force har også «testa» flyplassen på Jan Mayen, truleg med tanke på evt. seinare bruk.

Det aller siste i norsk-amerikansk militær opptrapping er forslaget om ein ny forsvarsavtale mellom dei to landa. Den må godkjennast av Stortinget. I ein artikkel i Klassekampen 17 april får me opplyst at initiativet til avtalen kom frå USA, som kom med ein ferdig «mal» til avtaletekst. Avtalen peikar ut fire «omforente områder» der USA kan investera og byggja ut infrastruktur, som kan gjera det lettare å ta i mot amerikanske soldatar. Dette gjeld flybasane på Rygge, Evenes og Sola, i tillegg til sjøforsvarets logistikkbase i Ramsund.

Avtale-forslaget vart presentert av utanriksministeren og forsvarsministeren. Forsvarsministeren er frimodig nok til å hevda at avtalen er i samsvar med basepolitikken. Dette skjer ved hjelp av «tåkeprat» og «juridiske krunspring». At avtalen blir offentleggjort og amerikanarane godkjenner basepolitikken kallar han «beroligende tiltak» overfor Russland. Dette er nytolking av «beroligende tiltak» samanlikna med den opphavlege basepolitikken.

USA sine investeringar skal vera norsk eigedom heiter det, men USA skal ha bruksretten, og bruken skal skje i respekt for norsk suverenitet. Litt av ein floke. Spørsmåla reiser seg: Kva er ein base? Kva betyr suverenitet? Kva er eigedomsrett utan bruksrett? For folk med vanleg sunn fornuft er vel bruks- og råderett kjernen i eigedomsretten. Likeins må vel norsk suverenitet bety at norske styresmakter bestemmer over bruken av sivile og militære ressursar i landet. Når amerikanarane har bruksretten, må me vel kunna seia at dei i praksis har ein base. Bakke-Jensen vil nok protestera på dette ;kanskje seier han det er juridisk feil. Han seier også at partane skal ha konsultasjonar om bruken. Me veit jo kven som er den sterke part her, så me kan tenkja vårt om korleis konsultasjonane blir. Skal Pentagon styra norsk forsvarspolitik?

Norges geografiske plassering og NATO-medlemskap gjer at me risikerer å bli slagmark i ein konflikt mellom USA og Russland. Risikoen for dette vil bli større med desse planane. Derfor bør Stortinget seia nei til denne avtalen.

Ingegerd Austbø

9. NATO på kollisjonskurs med FN?

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet etterlyser en offentlig diskusjon om hvilken retning NATOs offensive politikk fører oss. Vi mener at det er en myte at NATO skaper sikkerhet, av flere grunner. Samlet er landene ansvarlig for rundt 62 prosent av verdens våpeneksport,¹ også til fattige land og til undertrykkende regimer. Mens verden brukte 19 000 milliarder kroner på militære utgifter i 2019, sto de 30 NATO-landene for vel halvparten av dette², mer enn de neste 163 landene tilsammen. Kriger iverksatt av NATO-land har ført til lidelser, ødeleggelser og politisk kaos langt utenfor det Nord-atlantiske området. Hele regioner er blitt destabilisert. NATO er blitt en katalysator for militarisering av verden.

Militarismen fremskynder klimakrisen.

Vi er gått inn i et tiår, hvor internasjonalt samarbeid vil avgjøre jordens framtid. Mens FN leder arbeidet for å stoppe den globale oppvarmingen, har NATO's fokus på konflikt, opprustning og krigsforberedelser og leder an i et farlig våpenkappløp. Det holdes stadig karbonintensive krigsøvelser mot navngitte fiendeland. B1b bombeflyene som nylig kom til Ørland flystasjon bruker så mye som 13 959 liter drivstoff i timen, og USAs forsvar alene bruker opp til 17 milliarder liter fossilt drivstoff i året. I tillegg kommer utslipp fra alle andre lands militære virksomhet og fra den tunge krigsindustrien. Det militære klimautslippet er enormt – og ødeleggende for mennesker og miljø.

Hva gir mest sikkerhet?

FN-pakten skulle få verdens land til å vise forståelse for hverandre og leve sammen i fred og som gode naboer. Det forventes nå at medlemslandene samarbeider for å bremse ned klimakrisen og nå bærekraftsmålene innen 2030. Halve verdien av verdens militære forbruk er nok til å innfri FNs bærekraftsmål.

Men NATO har sine egne mål fram mot 2030; **å ekspandere økonomisk, politisk og geografisk**. Dette fører oss mot en splittet verden hvor statsledere finner det formålstjenlig å bruke hundrevis av milliarder kroner på nye generasjoner atomvåpen og rakettskjold. Midt under koronakrisen, annonserer Storbritannia at de vil øke antall kjernefysiske stridshoder med 40%.

Dette absurde våpenkappløpet tapper landene for ressursene som trengs til nasjonal velferd og felles globale mål. NATOs kurs inn i fremtiden vil før eller senere bli katastrofalt. Dette handler ikke om sikkerhet.

Åse Møller-Hansen

¹ https://www.sipri.org/sites/default/files/2020-03/fs_2003_at_2019_0.pdf

² https://www.sipri.org/sites/default/files/2020-04/fs_2020_04_milex_0_0.pdf table 1

10. Ta til motmæle Erna Solberg!

I krig gjelder krigens regler. Når disse regler brytes, blir krigens vold og ødeleggelser enda grusommere.

I 2010 publiserte Wikileaks grunnlegger Julian Assange hemmeligstemplet materiale som viste USAs krigføring i Irak og Afghanistan. Julian Assange publiserte filmer og hemmelige dokumenter som viser grove krigsforbrytelser og brudd på folkeretten, drap på sivile og krenking av menneskerettigheter i Afghanistan og Irak. Ingen av de som gjennom avsløringene er avdekket som krigsforbrytere, er tiltalt eller dømt. Publisering av Wikileaks materiale skjedde dels i samarbeid med avisene The Guardian og New York Times.

Assange sitter fengslet i høyrisikofengslet Belmarsh i Storbritannia under vanskelige soningsforhold. Dersom han blir utlevert til USA vil ha bli tiltalt etter Espionage Act og risikerer 175 års fengsel. En britisk dommer besluttet 4.januar i år at Assange ikke skulle utleves på grunn av fare for selvmord. USA anket vedtaket om at han ikke skulle utleveres. Våren 2021 gjentok USA's president Joe Biden tidligere president Donald Trump's krav om utlevering av Julian Assange til USA.

Julian Assange er varsler og journalist. Kampen om Julian Assange er en kamp om hva ytringsfrihet betyr, den dreier seg om samfunnsborgeres rett til å vite og bli informert om brudd på krigens regler.

Norges tette samarbeid med USA pålegger Den norske regjeringen et moralsk ansvar for å stå opp for de demokratiske prinsipper saken mot Julian Assange dreier seg om.

IKFF ber regjeringen ta til motmæle mot USA sitt krav om utlevering av Julian Assange.

Audgunn Oltedal og Åse Møller-Hansen,

11. Tilbakeslag for kvinners rettigheter i Europa.

Land trekker seg fra Istanbulkonvensjonen

Istanbulkonvensjonen er en avtale som forplikter nasjoner til å bekjempe vold mot kvinner og stopper diskriminering. Nylig erklærte president Erdogan at Tyrkia trekker seg fra denne avtalen. Vi registrerer at i flere land er det sterke krefter som jobber for å reversere kvinnenenes oppnådde rettigheter. I Tyrkia og Polen knyttes motstand mot konvensjonen sammen med angrep på oppnådde rettigheter som "normalisering av homoseksualitet" (Tyrkia) og abort (Polen). Polen har lagt fram forslag om å trekke

seg fra konvensjonen og å lovfeste forbud mot abort samt mange års fengselsstraff for å gjennomføre abort i utlandet.

I europeiske nettverksmøter i WILPF (Women's International League for Peace and Freedom) har særlig polske kvinner gjentatte ganger delt sine bekymringer over den svært negative utviklingen med angrep på kvinners rettigheter og sikkerhet. Lignende alarmerende historier hører vi fra WILPF-partnere både i Ukraina, Bosnia, Armenia, Georgia og nesten alle land i Sentral- og Øst-Europa. På vegne av europeiske WILPF-seksjoner er protester sendt til Europarådet og EUs organer.

I Tyrkia sier paraplyorganisasjonen 'The Women's Platform for Equality' at det nå er "et skjellsettende og historisk øyeblikk for menneskerettigheter, rettsstat og demokrati i Tyrkia, med mulige alvorlige konsekvenser internasjonalt". Organisasjonen appellerer til Europarådet om å behandle den alvorlige situasjonen og bidra til å snu denne negative utviklingen.

I solidaritet med kvinner i Polen, Tyrkia og andre land tar WILPF Norge/IKFF sterk avstand fra undergraving av kvinners oppnådde rettigheter som nå skjer gjennom forslag om lovendringer og svekkelse av Istanbulkonvensjonen.

IKFF appellerer til Europarådet og vår egen regjering om å reagere kraftig på denne situasjonen knyttet til Istanbulkonvensjonen og konsekvensene for europeiske kvinners rettigheter og sikkerhet.

Kari Nes

12. Økt militarisering av Nord-Norge truer Norges sikkerhet. IKFF krever en bredt sammensatt forsvarskommisjon.

I tillegg til ubåtbasen ved Grøtsund havn utenfor Tromsø, har Norge nå undertegnet en baseavtale med USA som i nord også omfatter flyplassen Evenes og orlog-basen Ramsund. (Avtalen må godkjennes av Stortinget.) Dette bidrar til økt militarisering og høyere spenning i Nord-Norge. Det er også i strid med tidligere norsk praksis om å ikke ha utenlandske styrker stasjonert på norsk jord i fredstid.

Den militære opptrappingen nord har utløst diskusjon blant norske politikere og forsvarsforskere om strategier for norsk sikkerhet. Det viser at det er behov for å gjenopprette viktige politiske organer for strategidiskusjon. Norge trenger en ny bredt sammensatt forsvarskommisjon og et nytt nedrustningsutvalg.

Tormod Heier, oberstløytnant i Hæren og professor i statsvitenskap, skriver i sin rapport «Norden som lavspenningsområde – hva kan Norge gjøre?» fra 2020 at «Tillit i Nordområdene må bygge på gjensidige forventninger om å avstå fra fiendtlig adferd. Bare på den måten skapes normer for konfliktløsning som gjør militær maktbruk upassende og illegitim. Ambisjonen bør være at Norden igjen, som under den kalde krigen, styrker rollen som brobygger mellom øst og vest.»

Oddmund Hammersdal, tidligere statssekretær (H) i Forsvarsdepartementet, gir også uttrykk for bekymring over den økende spenningen i nord. Dette skriver han om i en artikkel i NS nordnorsk Debatt. Han er redd eskaleringen kan komme ut av kontroll, slik at de involverte ikke lenger respekterer internasjonale regler og militær «code of conduct».

IKFF mener at militær maktbruk og maktdemonstrasjon i nord svekker vår sikkerhet og gjør Norge til en mulig arena for konflikt og krig mellom USA og Russland. For å trygge vår sikkerhet må vi bygge videre på den lange tradisjonen med fredelig folk- til folk samarbeid mellom Norge og Russland.

Liss Schanke

13. Fornybar energi utkonkurrerer atomkraft. Susanne Urban.

35 år er gått siden verdens verste atomulykke, Tsjernobyl-katastrofen, 26 april 1986. Det gir anledning til en kort statusrapport for kjernekraft. Atomkraft står for rundt 2% av verdens samlede energi, 10% av verdens elektrisitet. Etter mer enn 75 år med forskning finnes fortsatt ingen trygg løsning for å håndtere atomavfall.

Flere og bedre arbeidsplasser

Fornybare energikilder er raskere og billigere å bygge ut, og de gir flere arbeidsplasser: Med lik investering skaper fornybar energi 15 ganger flere arbeidsplasser enn atomkraft*. "Grønn strøm" er EU- vinneren i 2020, det første året da fornybar energi overgikk elektrisitetsproduksjonen fra fossile brensler som kull og gass. * Vind og solenergi er nesten doblet siden 2015 og utgjør nå en femtedel av EUs elektrisitet.

Kull og atomkraft er på vei ut

I motsetning til veksten i fornybar energi er kullkraftproduksjon i Europa halvert siden 2015***. Atomreaktorer på verdensbasis pr. jan. 2021 er også på retur: det er byggestopp for 93 påbegynte reaktorer, 50 nye er under bygging; 413 er i drift; 29 er ute av drift for lengre tid, 192 er stengt og under dekommisjonering***.

Kjernekraft er for dyr, for farlig, for sårbar. Atomkraft stjeler ressurser fra forskning og utvikling av fornybar energi, som jordvarme og effektivisering av

vannkraft. Det blir å pålegge avfallshåndteringen til hundrevis av generasjoner etter oss i all overskuelig framtid. Risikoen ved utslipp fra Storbritannia sitt atomanlegg Sellafield ved Irskesjøen og fra russiske gjenvinningsanlegg på Kolahalvøya er en stor trussel for norsk folkehelse og matsikkerhet. Dekommisjonering av Norges egen atomavfall fra de nedlagte reaktorene på Kjeller og Halden er anslått til å koste minst 21 milliarder kroner. Det tilsvarer et operabygg annet hvert år i 20 år framover!

På bakgrunn av disse momentene undres vi over at flere politiske partier, til og med miljøpartiet og ungdomspartier uttaler seg positivt til å støtte atomkraft...

Susanne Urban

* sortirdunucleaire.org

** felles analyse av Agora Energiewende og den britiske tenketanken Ember. ***

https://www.oekonews.at/?mdoc_id=1163820